

HRVATSKI *glasnik*

Godina XXIX, broj 10

7. ožujka 2019.

cijena 200 Ft

CROATIADA Likovni natječaj

4 –5. stranica

Bunjevačko prelo u Gari

6. stranica

Bal u Pečuhu

7. stranica

Obnova vodovoda

12. stranica

Komentar

Zvana folklor i jačkarijade

Zvana folklor i jačkarijade, živa hrvatska rič se otkrije kod nas Gradišćanskih Hrvatov, što je pak i jedinstveno u cijelom orsagu, i na kazališni daska. Susjedi, u Austriji, u igrokazačkim društvima su čuda jači nego mi ovdje u Ugarskoj, ali petrovski, židanski i najnovije i koljnofski teatar zlamenuju nam sve te izvore za izazivanje emocij, za razumivanje i uživanje u lipoti našega prastaroga jezika, neki bi znamda rekli „napol i posušene grane“ hrvatskoga jezika. Ključ te djelatnosti su na svi tri mjesti takovi ljudi kim je draga ne samo igra, gluma nego i rič materinska ka se je začela, ne sad, nego jur čuda ranije, tinjiti, nestati s društvene platforme. Zato i je posebna rijetkost kad se u Hercegovcu u svetišću hrvatskoga amaterskoga kazališća uglavnom sve skupine ke dojdju na festival Pučkoga teatra donesu svoj idiom, svoj lokalni dijalekt, svoje bogatstvo. Pretprošli tajedan su održani u tom naselju Bjelovarske-bilogorske županije jur 25. dani domaćih amaterskih glumcev (Hercegovac, Hvar), a i kazalištarcev s hrvatskim podrijetlom iz Vojvodine, Bosne i Hercegovine kot i iz Ugarske. Vjerujte mi, to je čudo da se na jednoj pozornici da čuti raznovrsnost i pravi kinč hrvatske besede i obavezno je sjesti na svaki spektakl, koji spolom običuje ne samo zabavu, smih, mogućnost pozabljenja svakidašnjih brigov nego i jedan fundamenat za učinju, za skupno premišljanje i diskusiju od česa bi mogla nastati bolja, sjajnija, izražajnija pojedina predstava. U medjuvrimentu, prošle nedilje su pak petrovski igrokazači održali svoju premijeru novoga Weidingerovoga kusića pod naslovom „Što te nam reć ljudi?“ i doma, i u naredni tajedni će zajti ta djundja i u naša gradišćanska sela. Jesu li zadovoljni ocjenjivanjem, vridnovanjem sami junaki tih spektaklov ki nesebično ulažu jako čuda iz svoje-ga u ti društveni dar, to je drugo pitanje, ali što naliže njevo djelo jedna je nek istina. Ovim aktivistom i njevim peljačem ki si zamu na hrbat ovu dužnost zabavljača i misionara hrvatske riči nigdar, nigdor dost zahvalan ne more biti!

Tiho

Glasnikov tjedan

Mađarskoj moći, ako se udovolji za predstavnike na mjesnoj, županijskoj i državnoj razini. U hrvatskome biračkom popisu na dan izbora 2014. godine bilo je upisano 10 599 građana, a u 136 naselja bilo je moguće temeljem brojaka popisa pučanstva iz 2011. godine (najmanje 25 pripadnika dane narodnosti) pokrenuti raspisivanje narodnosnih izbora. Danas, 27. veljače 2019. godine, sedam mjeseci prije izbora, u hrvatskome biračkom popisu ima 10 665 birača. Broj zastupnika mjesnih narodnosnih samouprava i teritorijalnih te državne samouprave propisuje Zakon o narodnostima. Tako će se u listopadu u mjesne birati tri ili pet zastupnika, ovisno o broju upisanih u mjesni birački popis (ispod sto tri, a iznad sto pet) u teritorijalne sedam, a u državnoj, ako ovaj broj ostane, od 10 065 birača trideset i jedan zastupnik. Naime, Zakon propisuje: ako je u danome narod-

Ovih se dana ne-službeno govori da će 13. listopada u nedjelju biti provedeni izbori za mjesne samouprave i narodnosne samouprave, što znači da će 13. zakonom priznatih nacionalnih manjina u nosnom (u našem slučaju hrvatskom) biračkom popisu (na razini države) na dan raspisivanja izbora broj upisanih birača dane narodnosti iznad deset tisuća, onda se bira zastupničko državno tijelo temeljem liste (ili lista) s trideset i jednim zastupnikom. Sada u HDS-ovoj Skupštini ima 23 zastupnika jer je na dan raspisivanja izbora 2014. godine broj upisanih birača u hrvatskome biračkom popisu bio ispod deset tisuća.

Teoretski, ako bi do dana raspisivanja izbora 2019. u hrvatskome biračkom popisu bilo iznad dvadeset tisuća upisanih birača izravno putem liste (ili lista), birala

„Ako se u odnosu na današnji dan ništa ne mijenja, 10 065 birača u hrvatskome biračkom popisu, birat će se skupština od 31 zastupnika. Glasovati mogu samo birači prijavljeni u hrvatskome biračkom popisu najkasnije do 48 dana prije dana održavanja izbora.“

bi se Skupština Hrvatske državne samouprave s 39 zastupnika. Najveći je broj 47 zastupnika ako u narodnosnome biračkom popisu na dan raspisivanja izbora ima upisanih birača iznad 50 tisuća. Cilj je to Njemačke državne samouprave, zaključeno je na njezinu posljednjem zasjedanju koje je trajalo tri dana i na kojem su bili nazočni, uza zastupnike, voditelji svih ustanova, kulturnih udruga, medija... Izrađena je strategija i plan djelovanja, potvrditi sebe brojka na nastupajućim izborima.

Ako se u odnosu na današnji dan ništa ne mijenja, 10 065 birača u hrvatskome biračkom popisu, birat će, temeljem liste (liste), Skupštinu HDS-a od 31 zastupnika. Glasovati na listu (liste), mogu samo birači prijavljeni u hrvatskome biračkom popisu najkasnije do 48 dana prije dana održavanja izbora. *Branka Pavić Blažetin*

Pratite medijske platforme Medijskog centra Croatica!

MEDIJSKI CENTAR *Croatia*

mcc.croatia.hu – dnevne vijesti • www.glasnik.hu – dnevno svježe vijesti, napisi, albumi fotografija; radio.croatia.hu – 24 sata glazbe, utorkom, četvrtkom i petkom od 18 sati radijske emisije s ponavljanjima drugoga dana u 10 sati. Tiskano izdanje Hrvatskoga glasnika – svakoga petka u Vašem domu. Budite naši prijatelji, pratite Medijski centar Croatia i preko Fejsbukovih profila: Hrvatski glasnik; Radio Croatia; Croatia TV

Otvoreni dan u sambotelskoj Hrvatskoj školi

„Nudim ti školu“ – četire djelaonice za dicu u ovom mjesecu

Hrvatska ura s učiteljicom Natašom Dorosulić

„Pod kontrolom“ Edite Horvat-Pauković i Estere Meršić

Otvoreni dan u sambotelskoj podružnici Hrvatskog vrtića, osnovne škole i gimnazije i učeničkoga doma Miroslava Krleža, 14. februara, u četvrtak, pozvao je buduće roditelje u dotičnu ustanovu, ki bi namjeravali simo upisati svoje dite. Prvu uru ugarskoga jezika je održala Estera Meršić, a potom se je predstavila nova učiteljica hrvatskoga jezika, Nataša Dorosulić, ka je prlje tajedan dan dospila nek u Sambotel. Školari 1. razreda aktivno su sudjelovali na jako zanimljivoj uri hrvatskoga jezika, u kojoj smo svi mi sviodki jednako uživali kot i sami učeniki.

„Jako dobro sam ovdje prihvaćena, puno hvala svima za sve. Oduvijek pratim gradišćansko-hrvatski jezik, koji je bio za mene do jučer jedna zagonetka, a sada polako otkrivam novi svijet. Budući da se bavim starim hrvatskim jezikom u Društvu prijatelja glagoljice, ovo mi je veliko bogatstvo. Ljudi su srdačni, otvoreni i mene oduševljavaju. Harmonija

koja vlada među nama s djecom proizlazi iz osjetljivosti za jezik. Učenici svakodnevno nauče dvadesetak novih riječi, koristimo se internetom, imamo krasne udžbenike. A djeci su za nova znanja samo poticaji bitni“, naglasila je učiteljica iz Siska. Krisztina Somogyi-Horváth, zahvaljujući mužu, zašla

Pozdrav gostom u 1. razredu

je u kontakt s hrvatskim jezikom, jer je on Petrovišćan, a hižni par sad živi u Jakovi. Došla je pogledati ure jer ju je zanimala škola. „Sve ovo što sam vidila, jako mi je simpatično. Mali broj dice u razre-

du dodatno, kot i to da učiteljica se more posebno baviti svakim školarom. Moj muž ne govori perfektno po hrvatski, ali vidim da uz učnju hrvatskoga jezika ovde su najvažnija dica. Ako moj sin simo dojde pak veli, da on se dobro čuti u ovoj školi, prez razmišljanja ću ga upisati“, rekla je mlada mama. Edita Horvat-Pauković, zadužena osoba za sambotelsku školu i čuvarnicu sa strane Hrvatske državne samouprave, za školskim urami i posebno je odgovorila na roditeljska pitanja. Otvoreni dan smatra važnom mogućnošću, jer starina svaki put rado znaju, kamo daju svoje dite na školovanje. „Iako roditelji dopodne većinom djelaju, oni ki moru, i ovako dojdu. Njim je važno pokazati jednu ugarsku uru da budu vidili, uprav tako kot i u drugoj školi i ovde će se svaki naučiti čitati i pisati. Hrvatska ura je svaki put nešto posebno, što pak u drugoj školi neće viditi. Zanimljiva je bila ova ura kolegice Nataše, jer je nek tajedan dan prlje došla u našu ustanovu, pokidob je nje prethodnica morala domom. Za tom višću nas je pozitivno šokiralo da za tajedan dan smo imali novu učiteljicu. Stvarno smo jako, jako zadovoljni i veseli da je ona našla nas, a mi smo ju tamo našli u Hrvatskoj“, rečeno je u razgovoru u kom smo još doznali da četire djelaonice čekaju dicu u ovom mjesecu u okviru pri-

pravnoga programa „Nudim ti školu“. Prva je bila održana 4. marcijuša, a ostale tri su predviđene isto tako pondiljak, 11., 18. i 25. marcijuša, s početkom od 17 uri.

Tiho

Likovni natječaj: Svijet bajki i Djedovi ili Igre naših predaka

Nagrade likovnog natječaja „Svijet bajki i Djedovi ili igre naših predaka“ dodijeljeni su najboljim sudionicima natječaja 12. veljače u sklopu svečanosti u Hrvatskoj školi Miroslava Krleža. U okviru svečanosti na nekoliko panoa izloženi su najbolji radovi. Ocjenjivala ih je i ovoga puta Estera Šarkić koja već godinama ocjenjuje pristigle natječaje na Croatiadin likovni natječaj.

Kako u svom uvodnom slovu reče Eva Mujić, HDS-ova referentica, nakon pozdravnih riječi zamjenice HDS-ova predsjednika Angele Šokac Marković, visoko su nagradili samostalan, pravi rad, način primjene boja i sklad skladbe ocjenjujući pravilnu tehniku za prikaz određene teme i način upotrebe sredstava.

U vrtičku su kategoriju pristigli radovi iz pet vrtića koji su poslali ukupno 31 crtež; to su pečuški, santovački, budimpeštanski, šeljinski i mohački vrtić. Djeca su crtala na tematiku Svijet bajki, a

koristili su se flomasterima, bojicama i vodenim bojama. Organizatori su pohvalili crtež Santovkinje Luce Farago, Budimpeštanca Petra Božidara Šindika i Šeljincanina Bendeguza Kissa te mohačke vrtičare Hargita Schwarckopf i Lili Hermanutz. treće je mjesto pripalo Pečuškinji Mileni Ančin, drugo Budimpeštankinji Izabeli Ančić, a treće Budimpeštancu Vilmosu Ráczu Szabóu.

U kategorija 1.-2. razreda pristiglo je 40 crteža. Mnogi su rađeni u skupini, a najbolji su crteži stigli iz Mohača. Posebnu su na-

gradu u ovoj kategoriji dobili Lukoviščanka Luca Jović, Budimpeštankinja Piroška Hracza te Katica Tatai i Milan Nemet iz Mohača. Treće je mjesto pripalo Mohačaninu Mati Majlatu, drugo Mohačaninu Mati Ridegu, a prvo mjesto Salancanki Lidiji Szegfű.

U kategoriji 3.-4. razreda pristiglo je 44 crteža. I u ovoj kategoriji mnoštvo crteža pristiglo je iz Mohača, pa je posebno pohvaljen trud učiteljice Anite Jandrok Erdélyi. U ovoj kategoriji posebno su istaknuti crteži Mercédesz Jójárt, Iringó Gazsi (Salanta), Emma Püspöki (Mohač). Prvo je mjesto pripalo Lukoviščaninu Miklósu Rétiju a treće Lukoviščanki Heleni Doric.

U kategoriji 5.-6. razreda pristigao je 21 crtež, a natjecatelji su obradili više tema, kao što su radovi na polju, obrtnici, seosko dvorište, obiteljski život, te kućne potrepshtine.

Pohvaljeni su crteži Santovkinje Sanje Baltin, Pečušca Miroslava Emberovića, Ser-

dahelkinje Anne Dékany i Lukoviščanke Roxane Matota. Treće je mjesto osvojio Adam Bogdan iz lukoviške škole, drugo su mjesto podijelili Lukoviščanin Péter Mészáros i Salancanka Filadelfija Klarić, a prvo je mjesto pripalo Salancaninu Ákosu Rendesu.

U kategorija 7.-8. razreda pristiglo je 16 crteža. Posebnu su nagradu dobile Boršfankinje Dženifer Koller i Vanezsza Tóth, te Santovkinja Dora Šomodi. Treće je mjesto pripalo Serdahelkinji Evelin Kutasi, drugo Lukoviščanki Regini Molnár, a prvo mjesto Lukoviščanki Viktoriji Banjai.

U gimnazijskoj kategoriji pristiglo je 2 crteža, a nagradena je Mirela Galić iz Pečuha. Nagrade je učenicima predao Ivan Gugan, HDS-ov predsjednik. Uza zidni kalendar s najboljim crtežima iz prošle godine tu se našao i materijal za daljnje crtanje. Neki su od nagrađenih učenika i pročitali kratak sažetak prikazan na svojim crtežima. Organizatori su posebno zahvalili nastavnicima na trudu i radu s učenicima.

Branka Pavić Blažetin

Bunjevačko prelo u Gari

Garska Hrvatska samouprava 2. veljače 2019. uspješno je održala svoju najveću godišnju priredbu: Bunjevačko prelo

Prelo je započelo s bunjevačkom himnom „Kolo igra, tamburica svira“ u izvođenju mjesnoga tamburaškog Orkestra „Bačka“. Predsjednik mjesne Hrvatske samouprave pozdravio je uzvanike, među njima Mladena Filakovića, ravnatelja Kulturnog centra bačkih Hrvata, načelnika sela Bélu Faa, prijatelje iz hrvatskoga zbratimljenog sela Topolja i sve draga goste.

Po običaju, u kulturnom su programu sudjelovali garski naraštaji, tako polaznici hrvatskog odjela garskog vrtića, osnovnoškolski KUD „Leptir“, Garska omladinska plesna skupina i Bunjevačka izvorna folklorna grupa. Sve plesne skupine nastupile su s raznim svitama bunjevačkih plesova koje su same sastavile i uvježbale. Pomagala im je Eva Zorić, bivša voditeljica garske folklorne grupe. Između plesnih koreografija garski Orkestar „Bačka“ predstavio je njihovo novo CD-izdanje pod naslovom „Bunjevačke igre“. Na tome su izveli 13 poznatih bunjevačkih plesova koje garske folklorne skupine plešu u raznim koreogra-

fijama od Bečarca preko Keleruja i Tandrčka do Garskog kola. Ovaj je nositelj zvuka nastavak njihova prvog izdanja lani kada su obradili stare bunjevačke pjesme koje su njihovi predci nekada pjevali. Ovo je izdanje financirala također garska Hrvatska samouprava uz potporu Fonda „Gábor Bethlen“ pri Premijerskom uredu Mađarske. CD je ostvaren u 350 primjeraka, snimanje je obavljeno u Tukuljskome studiju „Zeneterem“. Ovaj je CD namijenjen svim slušateljima koji obožavaju bunjevačku kulturu, a prije svega folklornim skupinama koje se time mogu koristiti i na svojim probama. Orkestar „Bačka“ na Prelo je darovao nov CD njihovu bivšem učitelju glazbe Stipanu Krekiću, bivšoj nastavnici plesa i hrvatskog jezika Zlati Šibalin-Feher te današnjim voditeljima garskih plesnih skupina od vrtića do odraslog naraštaja.

Na kraju preljskoga folklornog programa plesači su uključili goste u veliko Bunjevačko kolo, koje je opkolilo veliku dvoranu garskog doma kulture. U nastavku večeri i noći o dobrom raspoloženju pobrinula se također „Bačka“. Veselje je potrajalo do sitnih sati.

Martin Kubatov

Bušari u Kaćmaru

Hrvatska samouprava sela Kaćmara drugi put je organizirala pokladni program pod nazivom „Otjerajmo zimu, dočekajmo proljeće“. Kako nam uz ostalo reče predsjednica Teza Vujkov Balažić, 23. veljače ugostili su skupinu mohačkih bušara, 10 muških (strašnih) i 10 ženskih u narodnim nošnjama (lijepih bušara). Nakon pozdravnih riječi, program je počeo upoznavanjem bušara i izradbe drvenih maska (larfa). Uslijedio je kratak program gostiju, nakon čega su svi nazočni sudjelovali u povorci kroza središte naselja. Na kraju je na lomači spaljena maš-

kara napunjena slamom, čime su otjerali zimu u nadi brzog dolaska proljeća. Uz mjesnu Hrvatsku samoupravu, u organizaciji sudjelovali su još: Kuća „Sigurni početak“ gdje su se peklye pokladnice, a peklye su ih članice umirovljeničkog društva; Kuća za pomoć, koja je također peklye pokladnice, napravila je i pokladnu maškara sa slamom. Vatrogasna je udruga pripazila na vatru i na njezino gašenje, a seoski zaštitari osigurali su put pokladne povorke. Kako naglašuje predsjednica Teza Balažić, hvala im svima!

S. B.

Bal pečuške Hrvatske samouprave

U iščekivanju tombole

U organizaciji pečuške Hrvatske samouprave, u Hotelu Laterum, 22. veljače održan je bal. Goste bala zabavljao je Orkestar Pinka Band iz Petrovog Sela te sastav sastavljen od svirača iz Bačke i Baranje.

Veleslanik Andrić sa suradnicima

Okupilo se stopedesetak gostiju, među njima i brojni uzvanici. Tako je među njima bio veleposlanik Republike Hrvatske u Mađarskoj Mladen Andrić sa suradnicima, generalni konzul Drago Horvat sa suprugom, Jozo Solga, glasnogovornik Hrvata u Mađarskom parlamentu, Ricsárd Tircsi, voditelj odjela u državnom tajništvu za crkvene i narodnosne veze Ureda premijera.

Nazočnima su se obratili generalni konzul Drago Horvat i predsjednik pečuške Hrvatske samouprave Ivan Guga te gosp. Tircsi. On u svom obraćanju reče da je vlada odlučila o dodjeli dvostruko veće potpore za pečuško Hrvatsko kazalište nego što je ono imalo u 2018. godini iz državnoga proračuna. Goste je čekao bogat švedski stol s nizom jela, te tombola. Glavne su nagrade bile HDS-ov poklon: produženi vikend u Pansionu Zavičaj za dvije osobe i poklon pečuške Hrvatske samouprave: produženi vikend

Školske prijateljice

u Pansionu Zavičaj za dvije osobe. Mnogi su bili obradovani i brojnim drugim nagradama, a spomenute dvije osvojili su Blaško Udvarac i Tomislav Tarađija. Uz nagrade i dobro jelo te svirku Pinka Banda bal je potrajao za one najizdržljivije do ranih jutarnjih sati.

Branka Pavić Blažetin

Aktivnosti surdukinjske Hrvatske samouprave

Sučenicima surdukinjske škole

kladni bal u organizaciji Hrvatske samouprave koji je okupio mnoštvo zainteresiranih, a za dobro raspoloženje brinuo se Orkestar Juice. Vrijeme je poklada, stoga se Hrvatska samouprava pobrinula za gostovanje "bušara" u Surdukinju 28. veljače. Bušari s njihovim školarcima obučeni u hrvatske narodne nošnje obradovali su sve stanovnike, tako i one najmlađe koji se nisu preplašili njihovih strašnih maska, jer su se veselile i smijale kao i djeca. A kako i ne bi kada su zajedno toga sunčanog dana tjeroali zimu dok su u obližnjoj šumi već cvale visibabe i ljubičice, pa i drugo proljetno cvijeće.

Branka Pavić Blažetin

Intervju

Blic-intervju s hrvatskom etnodžez kantautoricom Tamarom Obrovac

Prigodom sudjelovanja proslavljene hrvatske etnodžez kantautorice Tamare Obrovac na Međunarodnoj konferenciji glazbenih autora „Songwriter’s Expo 2019“ ukazala nam se mogućnost za kratak susret s njome. Potražili smo je nakon njezina nastupa na Konferenciji.

Razgovara: Kristina Goher

FOTO: SOWAY MARK

H. G.: Iza Vas je nastup na Međunarodnoj konferenciji glazbenih autora „Songwriter’s Expo 2019“ u Budimpešti. Kako sam pratila, razgovor je protekao u doista opuštenom ozračju. Štoviše i publika je mogla postaviti pitanja. Kako ocjenjujete svoje gostovanje i koja su bila pitanja publike? Što ih je zanimalo?

T. O.: Pitanja su bila od profesionalnih glazbenika, o tijeku kompozicije, o načinu rada i taj proces. Mislim da je važno bilo razmijeniti iskustva, jer to je prije svega, ajmo reći, profesionalni milje gdje se razmjenjuju iskustva oko načina skladanja i stvaranja pjesama. Da slušateljima koji točno i ne znaju što znači pojam „songwriter“, jer to je Songwriter’s Expo. Songwriter je onaj koji piše pjesme, ali pjesma se sastoji i od skladanja, glazbe i od riječi. Znači, songwriter je i kompozitor i tekstopisac. To je čovjek koji kompletnu pjesmu napravi. I u tom smislu su tu jako važne razmjene iskustava, čak i povezivanje između žanrova.

▮ *Zapravo, u vašem slučaju, kako je došlo do spoja izvornih dalmatinskih i istarskih pjesama sa džez-izričajem?*

– Ja sam tražila neku svoju unutrašnju istinu. Nisam baš mogla pjevati na engleskom jeziku, a da osjećam da zbilja dajem svu onu unutarnost, i svoju istinu. Ja sam taj koji je uvijek naginjao komponiranju, i tražila svoj nekakav put u toj cijeloj svojoj džungli. Teško je biti originalan, to je realna istina. Nisam tražila to samo kao koncept, nego kao nekakvu unutrašnju istinu. Tražila sam nešto što će mene ispuniti i istovremeno me na neki način činiti prepoznatljivom. Koliko god da to nije bila namjera, nego više unutrašnji proces i želja, ja sam uvijek bježala od onoga što nije bilo prepoznatljivo ili poznato. Znači, nikada nisam željela biti kao netko drugi, nego sam pokušavala pronaći svoj put. I tu mislim da je Istra odigrala jednu jako važnu ulogu.

▮ *Po mome sudu, odabrali ste onaj teži put.*

Trenutak za pjesmu

Tango i ča ča ča

ti si moj tango, i ča ča ča
u ljubavi plešu nan tila dva
oči se ljube
srca se stišču
po nebu po suncu ljubavi išću
ti si moj tango, i ča ča ča
meka se usta nježno spojila
ruke se ljube
usne se tiču
po nebu po suncu ljubavi kliču
aa jaa, ljubav moja
aa jaa, ljubav moja
po nebu i po suncu
ljubav se lela
due tre passi,
la vita e bella
el baile de la pasión
la pasión de la emoción
ti si moj tango, i ča ča ča
kako ud vajka duša te pozna
oči se ljube
srca se stišču
po nebu po suncu ljubavi išću

Tamara Obrovac

– Da, tako je. Znate, ja sam dugopru-gaš. Nekako nastojim slušati sebe maksimalno koliko mogu i biti maksimalno poštena prema tome što radim, i nisu ni rezultati izostali. Živim od nečega što volim, što je velika stvar.

▮ *Imate i prateće sastave, je li? Tko su oni?*

– Ja to ne bih zvala pratećim, jer nema tu pratnje. Ali to je normalno, eto vidite i to govori o tome kako obično pjevači funkcioniraju. Pjevači pjevaju, a band ih prati, što u mom slučaju nije tako. To je normalna situacija, pogotovo u slučajevima koji nije džez.

▮ *O, da u pravu ste, Vi ste jedna jedinica cjeline. Dakle, tko su oni s kojima zajednički*

stvarate, ili oživljavate sve ono što je možda već i pomalo palo u zaborav? Ili nije?

– Je, točno je. Skladam svoje pjesme koje su inspirirane dijalektom, ali postoje dijalekti koji su na izumiranju. I mislim da je važno i preko tog medija pjevanja ih približiti nekome tko uopće i ne zna da oni postoje, kamoli da su već zaboravljeni ili su već na izdisaju. To je za mene također jedan važan dio i inspiracija na neki način. Imam dva glavna banda, jedan je Transhistrria ansambl, koji je kvintet slovensko-talijansko-hrvatski, i Tamara Obrovac kvartet, koji je hrvatsko-slovenski. A sad imam jedan projekt TransAdriatic kvartet, koji je pola talijanski i pola hrvatski, s dvojicom sjajnih talijanskih glazbenika. Snimili smo i CD krajem siječnja na Muzičkoj akademiji u Zagrebu, koji izlazi u svibnju. Zatim idemo na turneje, imamo za sada u Norveškoj, Hrvatskoj, Austriji, Italiji, i polako radimo dalje.

▮ *Kako to sve uspijevate ostvariti?*

– Ne znam, vjerujte mi, ali 24-satni radni dan... to je to. Ili tako, ili nikako, kako kaže narod.

▮ *Kada ste došli prvi put u dodir s glazbom? Ili kada je bio taj trenutak kada ste prepoznali da je to vaš put?*

– Ja sam završila srednju glazbenu za flautu u Puli, i kada sam otišla u Zagreb na studij, otkrila sam zapravo džez. I to je, mislim, bio najvažniji trenutak jer tada sam uživo slušala koncert i shvatila da je to to što mene zanima od glazbe, a ne klasika koju sam ustvari završila. Naravno da sam kao mlada također voljela pjevati i rasplakala sam se na neke pjesme koje sam čula, ili sam pjevala i plakala. Ali tada nisam znala da će to biti baš moj put. Tako da mislim da ta infekcija s džez glazbom ili, bolje reći, s improviziranom glazbom nastala zapravo u doticaju sa živim koncertima. I još uvijek stojim iza toga da su živi koncerti apsolutno najbolji način na koji se način glazba može konzumirati, jer onda ta energija neometano teče s pozornice u publiku ili obrnuto.

▮ *Da, slažem se s vama, i možda na koncertima čovjek i dobiva nadahnuće za nešto drugo?*

– Sigurno. Svaka je izolacija dobra do neke mjere. A komunikacija uvijek izaziva neko učenje, neke nove elemente, i svako da su sve razmjene, po meni, važne, bilo profesionalne bilo između glazbenika i publike ili bilo razmjene između glazbenika na sceni. U svakom slučaju, u razmje-

ni ljubavi nikakve štete, samo koristi. Koristi je malo teža riječ, ali bez ljubavi ništa.

▮ *Iza vas je jedanaest albuma. Postoji li možda pjesma koju ste dugo godina čuvali u sebi te je bila potrebna jedna erupcija da izađe iz vas?*

– Pa i ne znam... zadnji CD vam je uvijek najdraži jer je valjda najfriškiji. Jako me veseli što će se on objaviti jer jako smo lijepo radili i napravila sam jedan nježan i mekan album. I to sam si i željela. Prvi put sam namjenski pisala za određen band, za određene muzičare. A što se tiče rada, ja sam osluškivala svoju nutrinu i radila kako mi je ona nalogala. Nisam se s tim puno racionalno zamarala. Naravno, trajalo mi je mnogo godina otkada sam počela od toga živjeti. Bar deset godina mi je trebalo dok je počelo nositi i neke financijske rezultate, a s obzirom da mi je tata slikar (Ivan Obrovac), pa recimo i umjetnik, on me je pustio da sama nekako proživim to svoje putešestvije životno. I evo, čini mi se da ipak nismo pogriješili. Ipak se nekako to kreće i stvarno funkcionira.

▮ *Postoji li skladba ili tekst koji je nastao inspiracijom slike vašeg oca?*

– Direktno ne, ali njegove su slike na omotnici svih mojih albuma. Sad je tata imao izložbu u Laubi, u Zagrebu i napravili

smo jedan spoj, zapravo napravili smo atipičnu situaciju da smo mi bili na pozornici, ali nismo imali nikakva svjetla osim projekcija njegovih slika, koja su išla preko nas, i na zid iza. To je bila jako zanimljiva situacija, nismo napravili klasični koncert u smislu da smo svirali pjesmu po pjesmu, nego sam ja spojila četiri pjesme u jedan duži glazbeni broj, koji je istovremeno imao otvorene dijelove u kojima smo improvizirali na njegove slike. Pa, možda je to početak nekog drugog koncepta.

▮ *I nemojmo zaboraviti ni to da svi skladata i filmsku glazbu. Kako je to počelo, vi ste pronašli film ili film vas?*

– Ja sam željela to raditi, i polagano su došle i te ponude. Nekako mi je najdraži film ipak „Što je muškarac bez brkova?“ Baš sam uživala radeći tu glazbu, i moram priznati da sam i od redatelja Hrvoja Hribara i od montažerke Ivane Fumić jako puno naučila.

▮ *Što je s instrumentom flautom, gdje je ona?*

– A flauta je malo u zapečku, puno bolje pjevam, pa onda nikad nisam uložila ozbiljnije vježbanje flaute u smislu da mogu njome improvizirati tako dobro koliko dobro improviziram s glasom. I tako više ga koristim kao nekakvu boju.

Smotra narodnosnih kazališta u Mađarskoj „Jelen/Lét“

Na poticaj Srpskoga pozorišta te u suorganizaciji Saveza narodnosnih kazališta u Mađarskoj, prije nekoliko godina krenula je na put Smotra narodnosnih kazališta u Mađarskoj „Jelen/Lét“, u sklopu koje i ove godine kazališta od 25. do 30. ožujka vladaju scenom Nacionalnoga kazališta u Budimpešti. Publika će moći uživati u predstavama armenskog, bugarskog, grčkog, hrvatskog, njemačkog, romskog, slovačkog, srpskog i ukrajinskoga kazališta, od koji će neki biti izvođeni na izvornome jeziku s mađarskim titlom. Pečuško Hrvatsko kazalište 26. ožujka u 19.30, na Sceni „Hilda Gobbi“ izvodi kazališni komad „Povratak Filipa Latinovicza“ Miroslava Krleže. Dramatizaciju i režiju potpisuje Nina Kleflin, scenografiju Balázs Horesnyi, a kostimografkinja je Marija Šarić Ban. Ulaznice su po 3000 forinta.

„Praznik Adama i Eve“

HOŠIG-ovo gostovanje na Susretu školskih kazališnih skupina u Budimpešti

U budimpeštanskom Kazalištu Attile Józsefa 11. veljače 2019. održan je Susret kazališnih skupina osnovnoškolaca i srednjoškolaca u Budimpešti, pod skupnim naslovom „Praznik Adama i Eve“, te s podnaslovom „Priče naroda“. Na tome su Susretu gostovali i hošigovci, tj. gimnazijalci ustanove, koji su pod redateljskom palicom profesorice mađarskoga jezika i književnosti Ilone Szatmári i Dániela Resetára, scenskog umjetnika toga Kazališta, na hrvatskome jeziku izveli kazališni komad „Pola-pola“. Na Susretu je nastupilo deset družina. Priredba nije bila natjecateljskog značaja, ali viđeno su ocijenili: glavni voditelj Odjela za narodnosti pri Uredu premijera Richárd Tircsi, umjetnički voditelj „Szigligeti“ u Szolnoku József Kiss te ravnatelj budimpeštanskog Kazališta „Kolibri“ János Novák.

Šest godina, pedeset škola i više od sto predstava. Ovakvo bi se mogao sažeti Susret kazališnih skupina osnovnoškolaca i srednjoškolaca, što se priređuje u budimpeštanskom Kazalištu Attile Józsefa, na kojem se može sudjelovati s prijavom, potom ždrijebom. Osnovna zamisao potječe naravno od Madácheve dramske poeme „Čovjekova tragedija“, te pri početcima izvodile su se slike iz narečenoga djela. Potom je Susret dobio drugi sadržaj, podnaslov „Priče naroda“, poradi upoznavanja kulture drugih naroda. Ove je godine ždrijebom izabrano jedanaest budimpeštanskih odgojno-obrazovnih ustanova: Umjetnička osnovna škola i stručna kazališna gimnazija Szív-Kamara, Hrvatski vrtić, osnovna škola, gimnazija i đački dom, Eržebetvaroška dvojezična osnovna škola, Osnovna

Scena iz predstave

Maja Šindik i Vegim Muhadri

škola Vizafogó, Novopeštanska osnovna škola Halassy, Katolička osnovna škola sv. Ivana apostola, Katolička osnovna škola sv. Filipa Nerskoga, Reformatorska umjetnička srednja škola „Béni Egressy“, Osnovna škola „Géza Bárczi“ i Srpski vrtić, osnovna škola, gimnazija i đački dom „Nikola Tesla“. Na Susretu u dva dijela, izuzev hošigovaca i srpske škole, izvodile su se predstave na mađarskom jeziku, a narečene dvije s mađarskim titlom. Također se ždrijebom odlučilo koji je taj rekvizit, predmet koji obvezatno treba biti na sceni za vrijeme predstave. Hošigovci su nastupili sa sajmenom komedijom „Pola-pola“, koja je nastala po jednoj anegdoti. Naime, priča je sljedeća: bezlična baka Klara bila je siromašna i udovica. Nakon posla pošla je u grad trgovati. Prodavala je po selu sve što u seljaka nema: grašak, mak, domaću slaninu, kobasicu, šunku, marmeladu i pečenu bundevu, pa zaradila pokoju krajcaru. Ali posljednjih godina nije bio bogat urod šljive, pa je ona uza šljivu ukuhala i bundevu u marmeladu, onako pola-pola... U glavnim su ulogama bili: Maja Šindik i Vegim Muhadri, u sporednim: Martin Benceš, Lili Bédi, Renata Bona, Gergely Bús, Hanna Horváth, Huba Horváth, Vanda Malina, Jázmin Nagy, Simon Próderer, Kiara Rozman, Maja Tóth, Emre Sancaktar, Aisa Szántó, Boglárka Sarkadi, Zsófia Varga i Bontond Vidák. Rekvizit ili predmet koji su trebali imati na sceni bila je čutura.

Sudionicima su dodijeljene spomenice, predstava hošigovaca, po mišljenju prosudbenog odbora, bila je najveselija predstava, a Vegim Muhadri proglašen je najspretnijim muškim glavnim likom.

Kristina Goher

Svečevanje 90. rođendana tete Veronke Žimićeve u Petrovom Selu

„Kad bi u svem tako jaka bila kot u molitvi, onda bi bila na svitu najbogatija!”

Devedeset ljet, 1080 misec, 4680 tajednov, 32 850 dane, 788 400 ur i 47 304 000 minutov, su doživili do 23. januara Petrovišćanka teta Veronka Janny-Milišić, Žimićeva, čiji rođendanski parti-presenećenja je došlo svečevati 120 rođjakov, prijateljev, poznanikov i gostov ne samo iz sela nego i iz Amerike i Austrije, 26. januara, u subotu. Za ovu priliku je doputovao i brat Jonči s familijom iz New Yorka. Gratulacije, kitice i torte ter dobre volje uz muziku, svega je bilo, a najvažnije je da se je i sama slavljenica dobro ćutila pod korunom, ka je označila njeva ljeta skrbi, brigov i ljubavi u krugu dice, unukov i praukunov...

Slavljenica, teta Veronka, s nukicami Bernadetom i Blankom Szabó

Teta Veronka nisu imali lafki žitak, u 37. ljetu su se obetežali, devet put su bili operirani, a 27 ljet su udovica. Suprot toga, svaki dan živu u velikom veselju. „Imam dobru familiju, dica su polig mene i svi mi pomažu, sve mi činu. Troje dice imam, sedam nukicev pak šest praukunov, to je najveće veselje”, kažu na početku našega razgovora i nastavu: „Sad, kad sam ostarnula i devedesetim zahadjala, sad već ništ' ne morem. Ruke

Četire generacije skupa: majka Veronka, kći Marica, nukica Hajnika i pranukica Laura

Dio familije iz Petrovoga Sela, Jakove, Gornjega Četara, Sambotela, Austrije i Amerike

su otpovidale, noge ostavljaju... ali ja jako rad živim, a to ne bi znala povidati zašto. Mislim zato, kad je familija jako dobra k meni”, čujemo riči. Na svečevanje su došli brat i njeva familija, dica i nukiči iz Amerike, bilo je muzike iz Austrije, a i sami nukiči i drugi kotrigi familije su skupastali pak su sastavili recitatorsko-glazbeni spektakl. „Tomu sam se jako veselila, kad su čudami bili. Čuda kitic sam dobila pak jako čuda darov. To je Božja volja bila da sam ovo doživiti morala, iako ja ovo nisam čekala da ću ovako dugo živiti. No i sad nimam druge hibe, nek to jedno da rad živim!”, nasmiju se teta Veronka, a i mi svi okol nje, a kad je pitam za molitvu i vjeru, veljek se uozbilju. „Kad ništ' ne morem djelati, mogla sam moliti. Čislo za čislom je išlo. Cil dan molim, najprlje za moju familiju, onda molim po svitu za svu dicu, za mlade, za sve familije da Gospodin Bog i andjeli čuvari nas peljaju po pravi puti, a zatim za sve grišnike, a u tom sam i ja nutri. Molitva mi je najdraža. Kad bi u svem tako jaka bila, kot u molitvi, onda bi bila na svitu najbogatija!” Slavljenica svaki dan

poslušaju Radio Mária, postojure kad u emisiji krene molitva, čislo, ali i maša, to je umjesto toga da peršonski bi bili nazoči na svetoj maši. „To me jako boli da ne morem k maši, kad sam si ja vjeru vas žitak jako držala, ali i moja familija živi u čvrstoj vjeri. Bilo je svakarčkove hibe, ali sve dojde u red. Na ovo ja nek to velim, neka se puni Božja volja. I moram i to reći da ja imam jako veliku milošću, i Bogu ter Blaženoj Divici Mariji dajem hvalu da imamo dobrog du-

hohnoga pastira ki me dojdu svaki dan pričestiti. Kad dojdu, vik im velim, da su mi najdraži kinč donesli, što najvolim od srca”. Trećoj najstarijoj ženi u Petrovom Selu i sveti otac papa Franjo su iz Rima gratulirali, čemu su se, kako su rekli, iz srca veselili. A za doživiti sto ljet nek toliko su znali dodati: „Tako ćutim da me Bog ljubi, i to je Božja volja 'ko doživim sto ljet. Pater Pio su obećali da iz Ugarske će odletiti bijela ptičica jer će ugarski orsag biti u velikom blaženstvu. To bi ja još željila doživiti!” A nam ništ' drugo ne ostane, nek je batriti u tom mišlju da će se to i zgodati... *Tiho*

Sastanak o obnovi vodovoda u Lukovišću, Potonji, Novom Selu i Brlobašu

U većini naselja u Mađarskoj već se osigurava opskrba pitkom vodom, ali na mnogim mjestima zbog kemijskih tvari, a u nekim zbog biološke onečišćenosti vodovodna voda nije pitka. Od pristupanja Mađarske Europskoj uniji, Unija je osigurala stotine milijarda kako bi osigurala da kakvoća pitke vode u svim naseljima u Mađarskoj ispunjava unijske standarde. Prema statističkoj procjeni Južnopoludunavske regije (prema statistici KSH-a iz 2000. godine), pokazatelji vodoopskrbe južnog Podunavlja uglavnom su manje povoljni od državnih podataka. U sklopu „Projekta poboljšanja kakvoće pitke vode u zapadnom i južnom Podunavlju” projekt KEHOP-2.1.1-15-2016-00014 raspisan je poradi poboljšavanja kakvoće pitke vode u Lukovišću i okolici (Lukovišće, Novo Selo, Potonja i Brlobaš). Glavni projekt vrijedan više od pet milijarda forinta, posvemašnje ulaganje u poboljšavanje kakvoće pitke vode provodi se primjenom financijske pomoći Europske unije i domaćih zaliha, što utječe na ukupno dvadeset i dva naselja u zapadnom i južnom Podunavlju. Time će se osigurati da pitka voda postane zdravija za ljude koji žive na području Projekta i da ispunjava stroge vrijednosti unijskoga standarda.

Kod lukoviških, novoselskih i potonjskih bušotina moguća je pogibelj za javno zdravlje zbog pojave nitrita, stoga je neizbježna potpuna modernizacija tehnologije obradbe vode u vodnom uređaju. U tom surječju usko je povezana i modernizacija sustava opskrbe u Brlobašu budući da sustavi vodoopskrbe tih naselja čine jedinstven sustav, pa se teškoće oko kakvoće vode također mogu zajedno riješiti. U okviru ulaganja obnovit će se opskrba sela Lukovišća koja daje vodu četirima naseljima, gdje će biti nova bušotina kako bi se povećala sigurnost opskrbe vodom. Konačno, izvođač će obavljati mehaničko čišćenje i djelo-

Forum u Lukovišću

FOTO: NORBERT BIRÓ (FACEBOOK)

mičnu obnovu cijele vodovodne mreže u okolini. U taj će se projekt uložiti 570-ak milijuna forinta.

U Lukovišću su predstavili elemente programa poboljšanja kakvoće pitke vode koji utječu na naselje. Kod Lukovišća, koji je domaćin događanja, te kod Novog Sela, Potonje i Brlobaša mora biti izgrađena, osim duboke bušotine, posve nova tehnologija pročišćavanja vode zbog rizika za javno zdravlje uzrokovanog nitritima. Tamás Reiz, potonjski načelnik, reče da standardi kakvoće vode u Europskoj uniji opravdavaju ulaganje, ali voda u Potonji uglavnom nije loša. Lukoviški načelnik reče da voda sadrži tvari koje mogu biti štetne za potrošače i korisnike, te da je modernizacija neophodna, a zbog neodgovarajuće vode te njezina mirisa i boje načelniku i samoupravi stiglo je već više žalba stanovnika. Prema riječima gosta sastanka Norberta Biróa, opći sastanak stanovnika trebao bi iskoristiti svaku priliku za razvoj, što ne mora obuhvatiti samo razvoj komunalnih usluga jer se šomođska selca mogu prijaviti i na „Projekt mađarsko naselje” za razvoj zajednice i razvoj javnih zadataka. *Ramona Štivić*

Dogovor o projektu EFOP-3.3.2-16 u Martincima

U srijedu, 13. veljače 2019. godine, u 18 sati održan je dogovor o provedbi projekta EFOP-3.3.2-16, koji projekt predao je Kulturni i sportski centar „Josip Gujaš Džuretin” radi poboljšavanja nastave pomoću kulturnih ustanova. U projektu sudjeluju podravske škole: izvarska, šeljinska, lukoviška, starinska i martinačka, te martinački vrtić. Tijekom projektnog razdoblja organizirat će se popodneve aktivnosti za djecu. U svakoj će

ustanovi uglavnom pedagozi voditi te aktivnosti jer oni poznaju najbolje djecu, koji ih kružoci najviše zanimaju. U sklopu projekta učenici tih škola nudit će djeci mogućnosti za razne tematičke kvizove, izlete, ples, glazbu, ručne radionice, likovne i scenske aktivnosti, tjelesne i sportske kružoke. Bogatom opremom koju će nuditi projekt, kreativnim aktivnostima i projektima Kulturni i sportski centar „Josip Gujaš Džuretin” pomoću tih obrazovnih ustanova u projektu nastoji djeci stvoriti uvjete za razvoj pozitivnih doživljaja, kojima će proširiti svoja iskustva, steći nova znanja, omogućiti im i suočavanje s pretekama i obvezama, a sve druženjem i međusobnim odnosima djece i odraslih, te djece međusobno. Poradi očuvanja posebnosti, razvojem emocionalne i socijalne inteligencije djeca tih područja razvijat će se kao pojedinci, svakodnevno će imati priliku u sklopu škole besplatno upoznati razne kružoke. Na dogovoru u crtama se razmišljalo o raznim kružocima u ustanovama, dogovorio se termin za te kružoke, pedagozi i voditelji škola i vrtića međusobno su razgovarali o mogućnostima izvedbe projekta. Ovoga će se mjeseca sve ostvariti oko projekta i, po planu, od ožujka otpočet će svi kružoci u školama i vrtiću. *Ramona Štivić*

Mala stranica

Sretan Dan žena svim ženama svijeta!

Zamisao za obilježavanje Međunarodnog dana žena javlja se prvi put na početku 20. stoljeća, kada je industrija ubrzano rasla i kada je zbog loših radnih uvjeta često dolazilo do prosvjeda. U New Yorku već 8. ožujka 1857. g. žene zaposlene u industriji tekstila i obuće prosvjedovale su zbog loših radnih uvjeta i niskih plaća, ali ih je rastjerala policija, poslije se na taj dan godinama prosvjedovalo, najpoznatiji se prosvjed zbio 1908. g. kada je u New Yorku u povorci bilo 150 000 žena koje su tražile kraće radno vrijeme, bolje radne uvjete, veće plaće i pravo glasa. Godine 1910. ustrojena je prva međunarodna ženska konferencija u Kopenhagenu, na kojoj je usvojen prijedlog njemačke socijalistice Clare Zetkin i ustanovljen „Međunarodni dan žena.“ U mnogim je zemljama praznik izgubio svoj ideološki oblik i postao prilika muškome spolu za iskazivanje ljubavi i poštovanja prema pripadnicama nježnijega spola. Mnoge organizacije u svijetu i danas obilježavaju Međunarodni dan žena poradi pune ravnopravnosti žena i muškaraca. Još uvijek, bez obzira na napredak i razvoj demokracije, žene su slabije plaćene za isti posao, nisu dovoljno zastupljene u politici, još nije iskorijenjeno nasilje nad njima.

Za pametne i pametnice

PROLJETNE KRIŽALJKE

Dopadljive boje žive,
mom se licu mnogi dive.
Kukci, pčele moj su svijet.
Sad već znate – ja sam _____.

Novi život ono nudi,
uspavane iz sna budi.
Trava niče, drvo lista,
a suncu se obraz blista.

U crvenim hlačicama,
s crnim točkicama,
po drveću ili cvijeću
one lete il' se šeću.

Dok po kakvoj grani pužem,
sočno lišće brstim, stružem.
Potom predem duge niti,
pa ću šaren leptir biti.

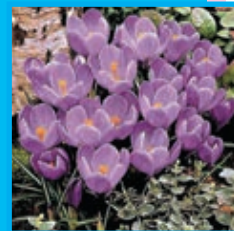
Obraza je vedra, čista,
lice mu se sja i blista.
Osjećamo da nas grije
kad oblaka na nebu nije.

Prvi vjesnici proljeća – 2

PROLJETNO CVIJEĆE – ZANIMLJIVOSTI I LEGENDE

PROLJETNI ŠAFRAN – simbol mudrosti i bogatstva

- Svijetloljubičasti do bijeli cvjetovi pojavljuju se pojedinačno ili po dva zajedno. Cvjeta u rano proljeće katkad i do svibnja. Cvjetovi proljetnog šafrana znaju znatno mijenjati u boji, od potpuno bijelih do tamnoljubičastih.
- LEGENDE I ZANIMLJIVOSTI: Rabio se još u Mezopotamiji prije 5000 godina, spominjan je i u Bibliji. Simbol je mudrosti i bogatstva. Premda je najpoznatiji kao začim, zbog svoje specifične žute boje koristi se i kao prirodno bojilo u prehrambenoj industriji te u medicinske svrhe. U pola kilograma šafrana stane četvrt milijuna tučaka, pa je jasno zašto je najskuplji začim na tržištu. Naziv „šafuran“ mu potječe iz perzijske riječi koja u prijevodu znači „budi žut“. Stara grčka legenda o nastanku šafrana govori o potrazi mladog Crocusa za nimfom Similax po šumama blizu Atene. Potraga završava rađanjem idilične ljubavi. No nimfi uskoro dosadi Crocusova pažnja i odlučuje prekinuti vezu. On ne odustaje od te ljubavi i nastavlja proganjati Similax. Kako bi ga se riješila, nimfa se koristi magijom i pretvara ga u cvijet šafrana. Od tada pa sve do današnjih dana šafuran povezuje kontinente, civilizacije i kulture.

PROLJETNI DRIJEMOVAC

- Trajnica visoka 10 – 35 cm s lukovicom promjera oko 2 cm. Gola stabljika nema listova, uspravna je, debela i mesnata. Iz lukovice rastu 3-4 prizemna, uspravna, pri vrhu tupala lista tamnozeleno boje. Cvjetovi su pojedinačni (rjeđe po dva) i viseći. Proljetni drijemovac cvate u rano proljeće u ožujku i travnju.
- LEGENDE I ZANIMLJIVOSTI: Drijemovac je otrovna biljka koja sadržava tri citotoksična alkaloida (ubijaju stanice). Te su tvari nedavno istraživane na virusu HIV-a i utvrđeno im je snažno protuvirusno djelovanje. No, osim na virus, ti alkaloidi negativno djeluju i na stanice ljudskog organizma, pa se istraživanja nastavljaju.

Prigodna izložba u Sepetniku

Još 2016. godine u Sepetniku je utemeljen Odbor za očuvanje tradicija i mjesnih vrijednosti te od tada Odbor aktivno djeluje na istraživanju povijesti naselja, sakupljanju starih predmeta i duhovne ostavštine. Budući da u Sepetniku žive i hrvatska, njemačka i romska narodnost, njihova je kultura također sastavnica povijesti naselja. Predsjednica je Odbora Ibolya Marfi Sostai, ali kao član, u radu joj veliku pomoć pruža i Hrvatska samouprava, na čelu s predsjednikom Zoltanom Markačem. Nedavno su članovi Odbora uredili prigodnu zimsku izložbu na vanjskom izložbenom prostoru Integriranoga središta za usluge građana.

Tijekom nekoliko godina taj Odbor, u suradnji sa Seoskom samoupravom (načelnica Timea Fischl Vlašić), uspio u Integriranom središtu za usluge građana (IKSZT) urediti zavičajnu zbirku u čijem su uređivanju vrlo mnogo pomogli članovi Hrvatske samouprave. Zoltan Markač, rodom iz Serdahela, a danas živi u Sepetniku, više je desetljeća sakupljao stare predmete i od njih velik dio ponudio je za uređenje zavičajne izložbe. Rozalija Grabant, rodom iz Pustare, također je dala nekoliko predmeta, te pomogla u uređivanju spavaće sobe. Zahvaljujući djelovanju Odbora Seo-

ska je samouprava izdala knjigu o povijesti naselja, i to na pet jezika (mađarski, njemački, hrvatski, engleski, romski). U njoj se mogu čitati podatci i o tome da su u Sepetniku živjeli Hrvati u većem broju. Samo značenje naziva mjesta Sepetnik prema etimologiji slavenskog je podrijetla (potok, rijeka, vodopad). Odbor za očuvanje tradicija povremeno priređuje i prigodne izložbe na vanjskom izložbenom prostoru. Početkom ove godine bili su izloženi predmeti za svinjokolje, a trenutno su izloženi predmeti vezani uz snježne radosti: skije, klizaljke, sanjke odnosno uz grijanje u zimskim vremenima. U osiguranju starih predmeta i ovaj put je „uskočio“ predsjednik Hrvatske samouprave Zoltan Markač. Prigodne su izložbe postavljene u vanjskom prostoru što svaki prolaznik može pogledati, a za posjećivanje stalne izložbe druge, ili se pojedinci mogu prijaviti kod Seoske samouprave na telefonu: 06 93 38114.

beta

Najviše se raspravljalo o novim projektima

U vijećnici Međimurske županije u Čakovcu 22. veljače održana je 4. sjednica Mješovitog odbora Međimurske županije za suradnju s pomurskim Hrvatima na kojoj je pribivao velik broj članova, načelnici međimurskih općina i voditelji raznih udruga, ustanova iz mađarskog i slovenskog Pomurja. Matija Posavec, župan Međimurske županije, pozdravio je okupljene te ih izvijestio o aktualnostima prekograničnog povezivanja. Jedna od najvažnijih tema bila je novi poziv Interreg V-A programa suradnje Mađarska – Hrvatska 2014. – 2020.

Pošto je Josip Grivec, predsjednik Odbora i zamjenik župana Međimurske županije, pozdravio nazočne i prihvaćen dnevni red, započela je rasprava u svezi s aktualnim pozivom europskoga prekograničnog programa. Ana Kralj, v. d. ravnateljica Javne ustanove za razvoj Međimurske županije Redea, izvijestila je članove o novom pozivu za program. Naglasila je važnost partnerstva prilikom prijave projekta koje ne nosi težinu u broju, nego u učinkovitosti. U drugom su pozivu otvorene mogućnosti za prijavu u istim prioritetima. Natječaj je otvoren do 3. svibnja 2019., informativna radionica u svezi s programom bit će 6. ožujka u Čakovcu i 13. ožujka u Kapošvaru. Iznesene su neke zamisli za projekte s raznim temama, te mnogi od sudionika zanimali su se za odgovarajuće partnere. Predloženo je da se traže ponajprije partneri s područja gdje žive hrvatske nacionalne manjine, s jedne strane, zbog olakšanja jezične zapreke, s druge strane, da se njima pruža pomoć u povezivanju. Postavljena su pitanja i u svezi s projektima suradnje u obrazovanju, kakvu materijalnu podršku mogu dobiti pojedine škole ako odluče kandidirati projekt ili biti partneri u nekom projektu. Saznalo se da i u Hrvatskoj postoji Fond na razini države za sufinanciranje projekta. Župan Međimurske županije zahvalio je na radu članovima Odbora koji se trude oko što boljeg prekograničnog povezivanja, te izvijestio o tome da se otvara još jedna mogućnost cestovnog povezivanja tako da će stari granični prijelaz kod Goričana spojiti s autocestom i predana je molba nadležnim organima da i autobusi dobivaju mogućnost prijelaza na starome graničnom prijelazu.

Matija Posavec, župan Međimurske županije, pozdravlja članove Odbora.

beta

Šeljin – Hrvatski bal

Šeljinska Hrvatska samouprava 9. veljače 2019. godine priredila je tradicionalni Hrvatski bal, koji se održao u školskoj blagovaonici, s početkom u 18 sati. Od 19 sati nazočne je zabavljao mali kulturni program u kojem smo mogli čuti lijepe melodije u izvedbi starinskog Orkestra Biseri Drave. Na bal je stiglo 150-ak ljudi, koji su se zajedno zabavljali cijele večeri u jako veselom raspoloženju. Među nazočnima bili su i pozvani gosti, generalni konzul Republike Hrvatske u Pečuhu gospodin Drago Horvat koji je i

pozdravio nazočne, predstavnik Hrvata u Mađarskom parlamentu gospodin Jozo Solga, dogradonačelnik Grubišnog Polja, zbratimljenoga grada Šeljina, ravnateljica zbratimljene škole te predsjednik mađarske zajednice. Nakon kulturnoga programa slijedila je bogata zajednička večera, a zatim je otpočeo cjelonoćni ples i zabava uz svirku Orkestra Juice. Kao svake godine, od ponoći je započela tombola na koju su pristigle vrijedne nagrade od okolnih poduzetnika, od Saveza Hrvata u Mađarskoj, od Turističke zajednice grada Biograda na Moru koja je ponudila jedan vikend u Biogradu za dvije osobe, a šeljinska Hrvatska samouprava skupa sa „Zavičajem“, odmaralištem Hrvata u Mađarskoj, također je ponudila vikend u Vlačićima za dvije osobe. Osim većih poklona bilo je više jako vrijednih nagrada i manje vrijednih. Svi nazočni dobro su se osjećali i jedva se čeka sljedeći bal u idućoj godini.

Ramona Štivić

BAJA

Odjel za hrvatski jezik pri Visokoj učiteljskoj školi Józsefa Eötvösa poziva sve zainteresirane na metodički kolegij i usavršavanje s temom „Metodika matematike i stručni jezik“, koje će se održati od 7. do 9. ožujka. Voditeljice su ovoga modula prof. dr. sc. Zdenka Kolar Begović i iz. prof. dr. sc. Ružica Kolar Šuper s Fakulteta za odgojne i obrazovne znanosti Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku. Usavršavanje je namijenjeno učiteljima koji rade u osnovnim školama s hrvatskim nastavnim jezikom. Priznaje se i uračunava u propisane obrazovne obveze te vrijedi ukupno 25 ECTS bodova! Broj je mjesta ograničen, a sudjelovanje besplatno. Predavanja će se održati u zgradi B, u učionici 115. Osoba poveznica: Mirjana Šibalin, sibalalin.mirjana@ejf.hu.

BAJA

Plesni krug „Šugavica“ iduću redovitu plesničnicu petkom organizira povodom Dana žena, 8. ožujka, u sportskoj dvorani Osnovne škole na Dolnjaku u Baji s početkom u 18 sati. Na zabavi će svirati orkestar „Zabavna industrija“.

DUŠNOK

U suorganizaciji Seoske samouprave, načelnika Petra Palotajia i tamošnje Hrvatske samouprave, u subotu, 9. ožujka 2019. godine, u tome bačkom naselju ugostit će župljane Župe svetog Ante Padovanskog iz Knina koji će u mjesnom domu kulture, s početkom u 17 sati izvesti „Muku Gospodina našega Isusa Krista“, pasionsku igru u tri čina. Umjetnički je ravnatelj Ante Nadomir Tadić Šutra, a projekt djelatno prati i podupire fra Ivan Lukač. Muku najčešće izvode u crkvama ili crkvenim dvoranama, ali i u drugim prikladnim prostorima kojega grada ili općine diljem Hrvatske, ali i u inozemstvu. Mukom su uprizoreni: Posljednja večera, Kristova molitva i muka u Getsemanskom vrtu, Judina izdaja, Isusova uhidba, Petrovo zatajivanje, suđenje pred židovskim svećeničkim vijećem, suđenje pred Pilatom, Judino vješanje, te razapinjanje Isusa na Križ.

SERDAHEL

Hrvatska osnovna škola „Katarina Zrinski“ 6. ožujka održat će Dan otvorenih vrata za buduće prvšaše i njihove roditelje. Ustanova sve zainteresirane roditelje očekuje na sate u prvi razred od 8.00 do 11.00 sati.

SAMBOTEL

Hrvatska samouprava dotičnoga grada i Društvo sambotelskih Hrvatov Vas srdačno pozivaju 8. marcijuša, u petak, s početkom od 17 uri u Hrvatski centar (Ulica Jászai Mari 4) na Sambotelski književni večer – uz jačke i muziku. Gosti su akademik dr. Nikola Benčić i novinarka Timea Horvat, a s njimi razgovara dr. Šandor Horvat. Predstavit će se knjige i pjesme polag glazbene rame Jačkarnoga zbora Djurdjice i Tamburaškoga sastava Guslice.

HORPAČ

HKD „Veseli Gradišćanci“ i Hrvatska samouprava Horpača srdačno vas pozivaju na priredbu „Folklor prez granic“, 9. marcijuša, u subotu, početo od 16.30, kad se začme mimohod u selu. Na programu nastupaju: Dičja grupa „Viverice“ iz Unde, HKD „Veseli Gradišćanci“ iz Unde, TS „Žgano“ iz Petrovoga Sela, HKD „Zviranjak“ iz Prisike, Jačkarni zbor Horpač, „Koljnofsko kolo“, KUD Konoplje iz Kemlje, Dičja folklorna grupa iz Zagreba i KUD „Lipa Semeljci“ iz Hrvatske.

PROGRAM HRVATSKOG KAZALIŠTA

12. ožujka 2019. g. u 10.30

Shel Silverstein: Drvo ima srce, priča za djecu, [Santovo](#);

22. ožujka 2019. g. u 11 sati

Shel Silverstein: Drvo ima srce, priča za djecu, [Lukovišće](#);

26. ožujka 2019. g. u 19.30

Miroslav Krleža: Povratak Filipa Latinovicza, [Budimpešta](#);

30. ožujka 2019. g. u 11 sati

Shel Silverstein: Drvo ima srce, priča za djecu, [Vinkovci](#).

KAPOŠVAR

Sjednica Zemaljskoga društva mađarsko-hrvatskoga prijateljstva bit će 30. ožujka 2019. godine (subota) u 13 sati u prostoriji Općine grada Kapošvara (vijećnica), Kossuthov trg 1, I. kat 7. Među predloženim točkama dnevnoga reda je i Odluka o izaslanstvu kandidata za vijećnike mjesne Hrvatske samouprave.

DRŽAVNI KAMP HRVATSKOGA JEZIKA za srednjoškolce i studente u Vlačićima na otoku Pagu

Hrvatska državna samouprava poziva učenike srednjih škola i studente za sudjelovanje u Državnom kampu hrvatskoga jezika i kulture u Vlačićima na otoku Pagu od **7. do 14. srpnja 2019.**

Cijena je boravka Kampa za učenike 30 000 Ft (udio troškova Kampa: smještaj, hrana i putovanje) koje učenici trebaju uplatiti nakon svoje prijave. Cijenu cjelodnevnog izleta, 200 kuna, učenici trebaju predati koordinatorskom prvom danu Kampa. O cjelodnevnom izletu odlučuje voditelj Kampa.

Učenici se mogu prijaviti kod svojih nastavnika (u srednjim školama HOŠIG, MK), ili kod svojih narodnosnih samouprava. Prijava je putem prijavnica.

Rok za predaju prijave istječe 20. ožujka 2019.

Svoje prijave trebate poslati e-poštom na hramouprava@chello.hu. Hrvatska državna samouprava ima pravo ograničiti broj polaznika. Nastavnici pratitelji bit će iz Budimpešte (HOŠIG) i Pečuha (HŠ MK). Oni su dužni voditi sekcije i zanimanja po Kampovoj zamisli. Pratitelji će se birati po određenome broju djece (10 učenika po 1 nastavnik).

UVJETI ZA PRIJAVU:

1. Učenik treba biti član naše hrvatske zajednice, treba govoriti hrvatski i imati OM oznaku (OM azonositó).
2. Prijavni list treba sadržavati sve tražene podatke i treba ga ovjeriti škola ili hrvatska narodnosna samouprava.

O programu Kampa, mjestu okupljanja za polazak i polaska autobusa te sredstvima potrebnim za zanimanja obavijestit će zainteresirane nakon uplate.

BAČKA

Koncem siječnja objavljen je iznos potpore za djelovanje mjesnih i područnih narodnosnih samouprava za 2019. godinu, među njima i za hrvatske samouprave u Bačko-kiškunskoj županiji. Za podupiranje mjesnih i područnih hrvatskih samouprava iz državnoga proračuna izdvojeno je sveukupno 938 milijuna 80 tisuća forinta. U Bačko-kiškunskoj županiji djeluje ukupno 48 narodnosnih mjesnih i područnih samouprava, od toga 12 hrvatskih mjesnih samouprava (Aljmaš, Dušnok, Baćino, Baja, Čavolj, Čikerija, Gara, Kačmar, Kalača, Kečkemet, Sentivan i Santovo) i jedna područna (županijska) sa sjedištem u Baji, kojima je dodijeljeno sveukupno 13 milijuna forinta. Izuzev sentivanske Hrvatske samouprave koja je dobila potporu osnovnog iznosa od 520 tisuća forinta, sve su hrvatske samouprave dobile dvostruki iznos od milijun i četrdeset tisuća forinta jer je u tim našim naseljima, prema popisu pučanstva iz 2011. godine, bilo više od 50 pripadnika hrvatske narodnosti. S iznosom potpore za djelovanje u razdoblju od 1. siječnja do 31. prosinca obračun s pismenim izvješćem mora se predati najkasnije do 15. ožujka 2020. godine.